

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svake subote ◊ Godišnja pretplata 50 din ◊ Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 ◊ Telefon uredništva 30.866 i 26.516, uprave 30.866 ◊ Račun Poštanske štedionice br. 57.686 ◊ Oglasi po ceniku ◊ Rukopisi se ne vraćaju ◊

Beograd, 8 novembar 1938

God. IX ◊ Broj 41

Vrednost moralne snage

Kada je osnivano sokolstvo dodiruta su, između ostalog, i pitanja o pogledima novog sokolskog pokreta na shvatanja o odnosu grube sile prema moralnoj snazi. Osnivač sokolstva, dr. Miroslav Tirš, klasičnim rečima izrazio je stav sokolskog pokreta prema ovim faktorima društvenog i narodnog života:

Narod, ukoliko se razvija pod okriljem pravde, dobra i napretka, nepovrediv je kao sunčev zrak i nikakve mračne sile, ni laž, ni nasilje, ne mogu narod savladati niti ga istrebiti.

Ovim Tiršovim rečima na jasan i određen način istaknut je stav sokolstva prema međusobno potpuno oprečnim principima: gruboj sili s jedne i moralnoj snazi s druge strane.

Iz ovakvog etičnog sokolskog shvatanja rezultira ujedno i sokolsko shvatanje narodnog i nacionalnog života uopšte. U celoj svojoj istoriji slovensko sokolstvo, koliko god je to moglo, borilo se za moralne principe, proklamovane od osnivanja sokolskog pokreta.

U tome smislu sokolstvo je vodilo i vodiće i dalje svoju borbu za principe narodne slobode i za opšte moralne principe pravde, dobra i napretka. U ovoj svojoj borbi sokolstvo se uvek oslanjalo i oslanjaće se na zdravo narodno osećanje koje prezire grubu silu, izgrađujući svoju narodnu istoriju i slobodu na principima moralne snage, pravde i istine.

U dosadašnjoj istoriji našeg naroda, kao i u celoj svetskoj istoriji, nailazimo na mnogobrojne primere sudara između grube sile i moralne snage naroda. Kada je srpski deo našeg naroda izgubio svoju srednjovekovnu državu on je, živeći u ovom patrijarhalnom režimu, izradio čitav svoj moralni i filozofski kodeks, kojim je — dajući mu epski oblik — izrazio svoje poglede na apsolutnu vrednost moralne snage prema gruboj sili. Duboka misao i osećanje da je bolje izgubiti glavu nego svoju ogrešiti dušu, predstavlja najbožanstveniji oblik narodnog morala i shvatanja o svetu i njegovom etičkom poretku.

Na tim moralnim principima naš narod izgradio je i svoju veru u krajnju pobjedu moralne snage nad grubom silom. U znaku te vere vodene su borbe »za krst časni i slobodu zlatnu«. U tome znaku, verujemo, vođen je i krvavi pokušaj seljaka Matije Gupca za oslobodenje iz feudalnog ropstva. U tome istom znaku i seljaci Vožda Karadžića sa krvavim žrtvama podigli su se da oteraju dahije Beogradskog pašaluka i oslobode Srbiju od robovanja gruboj sili.

U tome znaku vere u moralnu snagu nad grubom silom nalazili su se svi naponi i borbe jugoslovenske omladine i naroda za stvaranje svoje samostalne slobodne jugoslovenske zemlje. Narodna moralna snaga odlučila je, da mala Srbija ne skrene sa svoga puta u borbi sa grubom silom. Narodna vera u moralnu snagu stvorila je Luku Jukića, Hercigonju, Dojčića, Principa i druge. Ta ista vera u moralnu snagu i njenoj vred-

nosti nad grubom silom odvela je na vešala našeg brata Miška Jovanovića iz Tuzle, kao što je odvela i mnogu našu sokolsku braću u teške tamnice, podignute u ime grube sile i u ime gaženja svetih prava narodne slobode, i dostojanstva i slobode čovečije ličnosti.

U svima teškim istoriskim momentima naš narod snašao se i održao svoje narodne vrednosti, jer je imao

veru u moralnu snagu nad grubom silom. A u svojim postupcima ujedno se držao ove svoje vere.

Teške prilike u svetu i oko našeg naroda moći će se prebroditi samo držeći se i dalje osveštanih i tradicionalnih principa vere u moral i prava naroda, čoveka i građanina na pun, slobodan i dostojanstven život.

ČITAJTE

„SOKOLSKI
GLASNIK“

PRED 1 DECEMBAR

Približuje nam se jubilarni dan dvadesetogodišnjice postanka naše ujedinjene narodne države, naše drage domovine Jugoslavije.

Ovogodišnji 1 Decembar, koji predstavlja simbol naših najvećih narodnih ideala, pada ujedno u doba, koje mora da aktivira sve naše narodne snage da budno stoje na braniku naših narodnih i državnih interesa.

Teškim žrtvama došli smo do svoje narodne slobode. Dugim i krvavim borbama naš narod dočekao je

svoje oslobođenje i ujedinjenje sa stvaranjem današnje jugoslovenske narodne države.

Veliko i ozbiljno delo može se održati i usavršiti samo velikim i ozbiljnim radom. U ovom i ovakvom radu mora da učestvuje svaki pojedinac, svaka narodna organizacija i ceo narod. Dužnost ovakvog ozbiljnog rada nameće

ozbiljno doba. Potrebno je čuvati zemlju i našu narodnu slobodu od svih opasnosti,

Pripremajući se, braćo i sestre, za proslavu 1 Decembra, budite ujedno svesni svih svojih ozbiljnih dužnosti prema zemlji i narodu, prema zaštiti državne i narodne celine i bezbednosti. U tome duhu i sa takvim mislima i osećanjima pripremajte se za 1 Decembar i nastojte da ceo narod oseti toga dana duboku ozbiljnost sokolskog shvatanja i značaj sokolskog rada za Kralja, državu, narod i za simboličan značaj i veličinu narodnog i državnog praznika oslobođenja i ujedinjenja.

Značajne odluke čehoslovačkog sokolstva

— o budućim ciljevima sokolstva, naroda i države —

U teškim i sudbonosnim momentima, koji su zadesili čehoslovački narod i državu, čehoslovačko sokolstvo održalo je važan sastanak, na kome je rešavano o budućem radu i ciljevima čehoslovačkog sokolstva, naroda i države.

Vanredni sastanak odbora Čehoslovačkog sokolstva održan je u Pragu 23 oktobra t. g. Na ovom zborovanju prisustvovalo je 97 pretstavnika iz 52 sokolske župe i 37 članova Pretsedništva Čehoslovačke opce sokolske.

Zborovanje je otvorio brat dr. Stanislav Bukovski, starešina čehoslovačkog sokolstva. U svome uvodnom govoru brat dr. Bukovski izneo je razvoj događaja, koji su se odigrali u Čehoslovačkoj Republici od vremena poslednjih sednica odbora čehoslovačkog sokolstva. U svome govoru brat dr. Bukovski istakao je da je cilj zborovanja da se ustanove principi daljeg rada čehoslovačkog sokolstva u promenjenoj situaciji i novim životnim uslovima čehoslovačkog naroda.

Prema programu zborovanja podnela su pojedina braća svoje referate o pitanjima, koja su bila stavljena na dnevni red. Brat dr. A. Šip i brat dr. J. Vodička referisali su o pitanjima državne politike (političke stranke, izborni zakon, pitanje ustava, o vladi i ministrima, o sokolstvu i uređenju države). Brat L. Jandasek i brat F. Svoboda referisali su o narodno-političkim prilikama (o odnosu prema Nemcima, Jevrejima i drugim stranim narodnim skupinama kao i o pitanjima iz ekonomske politike). Brat dr. Klinger, sestra Provanzikova i brat A. Krejči podneli su svoje referate o putevima telesnog, moralnog i odbranbenog vaspitanja u odnosu na zahteve današnjeg doba i novog stanja, stvorenog u državi.

Zatim su govorili braća dr. J. Keler i K. Švarc o obezbeđenju sokolske imovine. Naime, Čehoslovačka obec sokolska poslala je kamione u okupirane krajeve da bi prevezli vežbačke sprave iz 11 sokolska društva. Na taj način preneseno je 566 sokolskih sprava kao i nekoliko sprava koje su svojina radničkih organizacija za telesno vežbanje i Orlovske organizacije.

Pored ostalog izrađen je predlog o novoj podeli župskih teritorija s tim da se povećana pažnja obrati na sokolstvo, koje se nalazi na okupiranoj teritoriji.

Brat dr. A. Nemeček i brat E. Kepl referisali su o Sokolstvu a o odnosu sokolstva prema inostranstvu podneli su svoje referate brat E. Miler i sestra M. Provanzikova. Rešeno je da čehoslovačko sokolstvo i dalje ostane u Savezu slovenskog sokolstva i u Međunarodnoj gimnastičkoj federaciji.

Posle završenog zborovanja donesena je rezolucija, u kojoj između ostalog, stoji:

„Vanredno zasedavanje odbora Čehoslovačkog sokolstva održano je povodom

dogadaja, Vanredna sednica sazvana je, da bi se zauzelo stanovište prema ciljevima, koje izilaze iz promenjenih prilika.

Sokolstvo ostaje verno osnovnim idealima, koji su od nas stvorili svestan narod; u prvome redu sokolstvo ostaje verno demokratiji. Sokolstvo ujedno traži da političko razvrstavanje naroda bude što više uprošćeno, da odgovarajuća sporazumevanja među po-

litičkim strankama budu što pre izvršene i da se što pre završe u cilju pripravljanja novog ustava.

Političke stranke neka služe samo rodoljubivim ciljevima, kloneći se borbe za vlast, čime bi se delio narod. Javna uprava treba da bude potpuno depolitizirana.

U parlament treba da uđu slobodni narodni predstavnici, izabrani slobodnim i pravednim izborima. Ujedno tražimo punu odgovornost svih ustavnih faktora. Tražimo takođe da u pripremama za novi ustav učestvuju i predstavnici nauke, umetnosti i kulture zajedno s velikim institucijama koje su pokazale svoj uticaj na kulturno i moralno vaspitanje. U ove institucije spada i sokolstvo.

Slazemo se sa težnjama da se uproste odnosi u telesnom vaspitanju i da se izvede najtešnija saradnja u ovom pogledu. Ali pri tom tražimo da telesno vaspitanje ne predstavlja sastavni deo političko-partijskog vaspitanja.

Nove granice naše republike imaju biti ustanovljene po principu samoopredeljenja naroda, da bi na taj način ostanjivanjem narodnosnih borbi bila ostanjena opasnost rata. Pri tome tražimo da se pri ustanovljenju konačnih granica naše republike što manji broj našeg naroda odvoji od nas i da se ostaci drugih narodnosti u našoj republici putem razmene stanovništva svede na najmanju meru.

Naš narod ostaje veran svojoj kulturnoj tradiciji. Zahtevamo stoga da ekonomske reforme ne oštete narodnu kulturu, već naprotiv da je podupiru. Naša nova država treba saradnju svih radnih snaga, određen plan rada i novih, svežih snaga — stručnih, čestitih i obrazovanih.”

Poseta g. dr. Jaroslava Lipe Savezu Sokola

U četvrtak, 3. o. m., učinio je svoju prvu zvaničnu posetu Sokolskom savezu g. dr. Jaroslav Lipa, opunomoćeni ministar Čehoslovačke Republike u Beogradu. G. dr. Lipa došao je u prostorije Sokolskog saveza u pratnji brata dr. Františka Bahtika, sekretara Čehoslovačkog poslanstva,

U pretsedničkoj dvorani sokolskog Saveza dočekali su g. dr. Lipu zamenici starešine, brat dr. Vladimir Belajčić i brat arh. Milivoje Smiljanić i članovi uprave braća: Staja Stajić, Đura Brzaković, Miroslav Vojinović, dr. Alfred Pihler, dr. Milorad Dragić, dr. Milan Arsenijević, Radivoje Radulović, Mihailo Nikolić, Ivan Radić.

G. dr. Lipa pozdravio se srdačno sa svima prisutnim članovima uprave

Na reči odgovorio je brat dr. Vladimir Belajčić, zamenik starešine.

GODISNJA SKUPŠTINA SOKOLSKOG DRUŠTVA VOJNIK

V nedelju dne 23. 10. 1938. položilo je Sokolsko društvo Vojnik u prostorijama „Sokolske doma Nj. Vel. kra-

lja Petra II.” svoj letni obračun. V ta namen se je zbralo mnogoštevilno članstvo, ki se je posebno to leto zelo pomnožilo, v telovadnici doma, da prisostvuje temu mogočnemu zboru.

Od ustanovitve društva 1. 1920. ni stopila društvena uprava pred članstvo s takim veseljem in zadovoljstvom, kot ravno to poslovno leto. Saj se ji je z velikimi napori in žrtvami članstva posrečilo postaviti ponosne sokolske trdnjave, Sokolski dom, ki bo poznim redovom pričal o zavednosti in delavnosti članstva in uprave, ki je letos pomagalo račun svojega dela. Vsa poročila činiteljev so bila živahno od strani članstva pozdravljena, posebno uvodne besede in poročilo br. starešine Gorečana Ivana, kateremu gre nesporno najveća zasluga za postavitve doma. Njegov nesebični trud in delo je doprineslo sokolski Petrovi petletnici levji delež, saj smo poleg Sokolskega društva št. Peter prvi v župi, ki smo izpolnili program petletnice.

Pri volitvah nove društvene uprave je stara prešla od članstva najveće zadošćenje s tem, da je bila spontano zopet celokupno izvoljena s starešino br. Gerečanom na čelu. S tem je podano najbolje jamstvo, da se bo delo v društvu nadaljevalo tako, kot zahtevajo visoki cilji in ideali naše vzvišene Sokolske organizacije.

Sokolstvo i izbori

Povodom raspisanih izbora za narodne poslanike i izborne borbe u vezi sa raspisanim izborima, uprava sokolskog saveza — rukovodena principima i duhom Sokolske organizacije i sokolskih „Puteva i ciljeva” — izdala je u obliku raspisa svima župama i sokolskim jedinicama sledeće saopštenje:

»U ove predizborne dane Uprava Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije smatra za potrebu i za dužnost, da svima svojim bratskim jedinicama skrene pažnju na sve ranije izdane smernice, uputstva i detaljnija upozorenja, kojih se naše Sokolstvo u ovim prilikama mora strogo da pridržava i da ih savesno izvršuje.

U prvom redu obraća se pažnja na stav u našim »Putevima i ciljevima«, koji naglašava da je naše Sokolstvo

nepolitička organizacija, ali da ona, kao takva, ostavlja svojim članovima da se, u granicama opštih sokolskih načela i pozitivnih državnih zakona, politički opredeljuju slobodno i po svom uverenju. Ta sloboda političkog opredeljivanja ne sme kod Sokola nikad ne prede u žučnost partizanstva, iz kojeg se radaju svade i omraze koje, kako se iz iskustva zna, ne vode nikakvom dobru i dugo traju. Sokolsko članstvo, vršeći u ovogodišnjim izborima svoju građansku dužnost, mora se pri tome pridržavati opštih sokolskih principa, koji propisuju razboritost, snošljivost i dostojanstvenost.

Savezna Uprava, pored toga, obraća pažnju na okružnicu Saveza SKJ broj 27 od 2. novembra 1935 i okružnicu broj 47 od 5. oktobra 1936. U

njima je uglavnom rešeno ovo: Ako se koji od aktivnih funkcionera župe, društva ili čete odluči na aktivno učestvovanje u političkoj borbi, red zahteva da se sam, iz sopstvenih pobuda, povuče sa tih vodećih mesta u našim jedinicama i da dađe ostavku na položaj koji u jedinici i Sokolstvu zauzima dok traje izborna kampanja odnosno njegova aktivna politička delatnost.

Isto tako obraćena je pažnja na to, da se sokolski domovi ne ustupaju za ma kakva politička zborovanja. Uprave pojedinih naših jedinica koje imaju svoje domove ili vežbaonice, treba da nastanu da se prostorije, određene za redovan društveni rad, ne upotrebljavaju također ni za glasačke lokale. O tome treba blagovremeno da obaveste mesnu političku vlast i da je zamole, da odustane od traženja sokolskih domova i

vežbaonica za glasačka mesta prilikom ovogodišnjih izbora, da se time ne bi prekidao redovni društveni rad. Da bi naše Sokolstvo ostalo van svih trzavica, Savezna Uprava ponavlja kratko one opšte poznate direktive, kojih se članstvo mora da pridržava, a te su da se na političke zborove ne ide sa značkom a pogotovo ne u sokolskoj odori, niti da se naše sokolsko članstvo upušta u sitna partijska agitovanja.

Dužnost je svih upravnih odbora naših župa, društava i četa da upute svoje članstvo da se strogo pridržava napred izloženih napomena za vreme trajanja ovih izbora, a br. župe da na podesan način rasprave sporazumno sve slučajeve ostavki onih funkcionera (župskih, društvenih i četnih) koji ulaze u aktivnu političku borbu ili se u njoj vidno ističu.

Pokusna sokolska mobilizacija i proslava dvadesetogodišnjice oslobođenja u Korčuli

Sokolsko društvo u Korčuli uz sudelovanje bratskih sokolskih društava Zrnova i Orebića te sokolskih četa Pupnata i Račišća priredilo su u nedelju 30. oktobra o. g. vrlo uspešno sokolsku mobilizaciju u gradu Korčuli.

Mobilizacija kao i proslava dvadesetogodišnjice oslobođenja provedena iznenađujuće i spontano na udivljenje celokupnog građanstva.

U oči toga dana pred samu noć svi sokolski pripadnici osim dece primili su u zatvorenoj kuverti poziv uz naznaku mesta i sata uz preporuku, da se saopštenje zadrži u najvećoj tajnosti. I stvarno, osim sokola do poslednjeg momenta niko nije o toj priredbi znao ništa, pa je zbog te tajnosti iznenađenje i udivljenje u građanstvu bilo tim veće.

Već u rano jutro počeli su stizavati Sokoli na zborna mesta izvan grada u svećanim odorama i u građanskom odelu, našto je izvršena prozivka i konstatovano da je odziv člansva i naraštaja za tu priredbu rekordan, naime da se je odazvalo celokupno članstvo i naraštaj osim onih par koji su bili odsutni ili zaprečeni bolešću.

U određeno vreme stigli su, i na ostala 4 zborna mesta sokoli iz Zrnova, Orebića, Pupnata i Račišća, također na periferiji grada, raznim prevoznim sredstvima kamionima, jedrenjacima, motornim čamcima i pešice.

Na svim zbornim mestima koji su bili neprestano povezani sokolskim štafetama bilo onim motorizovanim ili pešačkim vladalo je neopisivo oduševljenje a izvedljivost u ishod same priredbe.

U određeno vreme, na sekundi odmereno, krenule su sa pet zbornih mesta sokolske čete ka centralnom trgu grada Korčule zvanom „Trg 19. aprila 1921”.

U momentu kada su kolone sokola sa 5 strana prolazile u svećanom maršu predvođene zastavama i uz gromko pevanje rodoljubnih pesama, skoro na svim prozorima kuća bile su izvešene državne zastave.

Impozantan i jedinstven bio je prizor ulaska pet sokolskih kolona na trg sa pet suprotnih strana. Do na tada pustom trgu, na sekundi istovremeno stupile su sokolske čete uz sviranje glazbe, u moru zastava i uz pevanje patriotskih pesama. Prizor je bio veličanstven, nešto takva što se zaista ne bi moglo izvesti ni sa onima koji bi se spremali za takav nastup. U siroju je bilo oko 700 sokolskih pripadnika, a prisutan je bio i velik broj prijatelja, građana i seljaka.

Uz sviranje državne himne odana je počast državnoj zastavi. Nakon toga je okružni načelnik brat Ivo Kalodera primio raport načelnika svih pojedinih jedinica, a tada je ovaj raportirao bratu starešini matičnog društva Ivu P. Te-

PODLISTAK

Jugoslovenska misao i sokolstvo

1. decembra 1938 navršice se 20 godina, kako je tadani Regent Kraljevine Srbije, Prestolonaslednik Aleksandar na osnovu zaključka i odluke zakonitih i opunomoćenih narodnih predstavnika iz svih država, pokrajina i zemalja, u kojima stanuju Srbi, Hrvati i Slovenci, proglasio ujedinjenje svih tih zemalja u jednu državu: Kraljevstvo Srba, Hrvata i Slovenaca. To je ujedinjenje izvršeno na osnovu misli, vere i svesti, da su Srbi, Hrvati i Slovenci jedan narod. Niko nije mogao očekivati, da će u državi, sastavljenoj od delova, koji i po tisuću godina nisu živeli zajedničkim državnim životom, sve ići glatko, bez trvenja i nesuglasica. Ali isto tako niko tada nije mogao proricati, da će ta trvenja dovesti i do toga, da će sama misao narodnog i državnog jedinstva, koja je dovela do našeg oslobođenja i ujedinjenja, doživeti veoma različna tumačenja od zvanih i nezvanih, pa da će je zabaciti i neki od njezinih najvećih nekad braniča. Taj nas pojav sili, da i mi Sokoli ponovno jasno i glasno istaknemo, što za nas znači jugoslovenska misao ili misao o narodnom i državnom jedinstvu.

Činjenica je, da su najbolji, najpametniji i najveći Srbi, Hrvati i Slovenci već odavna, kroz vekove ispovedali svoje tvrdo, nepokolebivo i duboko ubeđenje, da smo svi mi: Hrvati, Srbi, Slovenci, pa i Bugari, u istinu jedan narod, to jest, niko — ni domaći ni stranac — nije mogao da između nas nađe one bitne oznake, koje obele-

žavaju dva različna ma i najrodnija naroda. Mi Sokoli poslušali smo taj „Vjeruju” naših najvrednijih i najvećih narodnih vođa. Poslušali smo i glas naših srdaca, koja su nam isto govorila naročito onda, kad bismo se sabrali iz najrazličnijih krajeva balkanskog pluoćka, na kojem stanujemo, iz svih pokrajina, u kojima smo robovali tuđinu. I svade žestokih, a kratkovidnih „velikohrvatskih” i „velikosrpskih” boraca, od kojih su prvi hteli svemu našem narodu nametnuti hrvatsko ime, a drugi srpsko, sve na radost naših tuđinskih gospodara, bile su nam dokaz jedinstva. Mi smo — ne želeći zbog imena svade — pristali uz one naše najveće ljude, koji su već pre 100 godina pa dalje kroz ceo 19. vek predlagali, da sva tri dela ili plemena našeg troimenog naroda ili — ako baš hoćete — sve tri „narodne zasebnosti ili individualnosti”, koje su u stvari ipak samo jedan narod, prime uz svoja zasebna imena, hrvatsko, srpsko i slovensko, još i zajedničko opšte ime jugoslovensko, jer smo svi ipak nepreporno Sloveni i živimo najjužnije od svih slovenskih naroda.

Mi smo Sokoli tu misao usvojili kao našu misao vodilju davno pre, nego li je i jedna politička partija imala dosta mudrosti, dalekovidosti i — smelosti — da to učini. Nama je naše poznavanje prošlosti svih delova naroda, naše promatranje savremenih pojava, naša zdrava pamet, pa i držanje naših neprijatelja, dokazivalo, da Srbi, Hrvati i Slo-

venci mogu osigurati sebi život i opstanak samo u što potpunijoj, što tesnijoj zajednici. Verovali smo, da će već samo međusobno upoznavanje, ako se samo bude provodilo u dosta velikom opsegu i dosta temeljito, dovesti i do spoznaje istovetnosti raznih delova naroda bez obzira na ime. A spoznaja narodne istovetnosti, spoznaja zajedničkih interesa, naročito spoznaja, da nam samo zajednica daje jemstvo za bolju budućnost, moraju nužno dovesti do zblizanja, do uklanjanja svih prepreka, koje su lukavi naši raniji gospodari podigli između nas, da nas drže u zavadi i pocepanosti. To je put k onom duhovnom jedinstvu, koje su naši narodni velikani — naročito u velikom broju Hrvati — tražili i koje su smatrali za preduslov svakom drugom ujedinjenju. Nama je jugoslovenska misao tada značila: svaki Srbin voli i poštuje sve lepo i dobro, zdravo i napredno u Hrvata i Slovenaca, svaki Hrvat se raduje ma koje vrsti napretku Srba i Slovenaca jednako kao i hrvatskom, svaki Slovenac oseća hrvatsku i srpsku nesreću jednako bolno kao i slovensku, i opet sve izmenično. Ljubav Hrvata prema svemu što je hrvatsko, Srba prema svemu srpskomu, a Slovenaca prema svemu slovenskom imala je da istodobno i jednakim žarom obuhvati sve i srpsko i hrvatsko i slovensko, a mala dosele domovina hrvatska ili srpska ili slovenska proširila se u veliku — jugoslovensku. Tako smo mi razvijali jugoslovensku svest kao zbir hrvatske, srpske i slovenske svesti, kao njihovo proširenje, a ne kao njihovo zatiranje. Jer ako prava ljubav obuhvati veći krug, ona ne postaje zato manja za uži krug, nego pre veća. Za to razvijanje jugo-

slovenske svesti bilo je potrebno vaspitanje, koje ima ove pomagalice: zdravu pamet, nagon za održanje i opstanak, te pouku naše prošlosti.

Mi Sokoli nismo imali povoda, da do današnjeg dana promenimo ovo naše davno shvatanje jugoslovenske misli ili misli o narodnom jedinstvu. Ona nam i danas znači jednaku ljubav za sve dobro i zdravo srpsko, hrvatsko i slovensko, jednako poštovanje svih svetinja hrvatskih, srpskih i slovenskih, jednaku brigu za blagostanje, napredak i sreću svih krajeva i svih delova naroda: slovenskih, hrvatskih i srpskih. Svakom Hrvat, Srbu, Slovencu, koji je svestan Jugosloven, domovina je cela naša država, on jednako voli sve njezine krajeve bez obzira na to, da li u njima stanuju Srbi ili Hrvati ili Slovenci. A zahtev je zdrave pameti, da tom jedinstvenom narodu damo i jedno opšte ime, jugoslovensko, ne želeći ni pošto, da zato zatremo ime srpsko, hrvatsko i slovensko. I zato samo velika kratkovidost i ograničenost ili velika zloba mogu da postavje koga pred odluku: ili Hrvat ili Jugosloven.

Činjenica je, da razvijanje jugoslovenske narodne svesti u onom duhu, kako su ga zamišljali naši velikani, — među njima beše najmanje političara od zanata — do 1914 izvan sokolskih redova nije onako napredovalo, kako je bilo poželjno. Rad na širenju njezinom bio je u velike otežan ne samo tim, što su ga naši austro-ugarski tlačitelji smatrali i kažnjavali kao zločin protiv sigurnosti svoje vlasti. Zidovi naših tamnica — malih pokrajina — nisu dopuštali široke poglede. Tesnogrudnost i sitničavost, pa kratkovidnost, sve korov koji buja u ropstvu, behu

deschi. Zatim je izvršena smotra sakupljenih sokola koje je brat starešina pozdravio sa „Pomoz Bog Sokoli“, našto su svi ko iz jednog grla odvrtili „Bog ti pomogao“.

Brat okružni načelnik pozdravio je sve prisutne i zahvalio što su se odazvali u ovako velikom broju. Zatim je formirana veličanstvena sokolska povorka — u kojoj je uzelo učesća 610 sokolskih pripadnika i 60 pitomaca Morske škole „Kraljevića Tomislava“, — manifestirajući, Kralju, Jugoslaviji, oslobodilačkoj dinastiji Karađorđevića itd.

U jednom tibom gradiću od 1600 stanovnika, takva povorka od 700 učesnika, nešto je nezapamćeno i svoje vrsti.

Po završenoj povorci sokoli su se ponovo svrstali na trgu u uzornom redu.

Brat starešina društva Korčula Ivo P. Tedeschi otvorio je sokolsko zborovanje sokolskom zavetnom molitvom i naglasio da se baš na dan 30 oktobra navršava dvadeset godina od dana kada je i Korčula u najvećem zanosu i nacionalnim ponosom slavila oslobođenje. Danas posle 20 godina naše sokolstvo ostalo je dosledno zavetnoj misli oslobođenja i ujedinjenja, pak baš danas

na isti taj dan želili smo da jednakim oduševljenjem proslavimo dvadesetogodišnjicu oslobođenja i ujedinjenja. Naglašava kako su sokoli danas proveli mobilizaciju mira, reda, discipline i bratske ljubavi.

Na koncu je pozvao prisutne da uvek kao i do sada ostaju verni uzvišenoj jugoslovenskoj i sokolskoj ideji.

Zatim je uzeo reč brat Dr. Juraj R. Arnerić koji je u podužem govoru izneo historijat i postojanost jugoslovenske i sokolske misli, — podvlačeći da na sokolstvu leži spas Jugoslavije.

Oba govornika bila su od svih prisutnih pažljivo saslušana i burno pozdravljena.

Brat starešina pročitao je brzojavni pozdrav naše sokolske župe Mostar, kao i brzojavni pozdrav Sokolskom savezu u Beograd.

Sokolstvo korčulanskog okruga zabeležilo je za vreme svog trideset godišnjeg postojanja mnogo trijumfa na polju jugoslovenske i sokolske misli, ali ovaj od 30 oktobra 1938 zaista se može reći da je jedan od najuspelijih.

Lj. Garčina

Osvećenje spomen-česme „Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja“ i polaganje kamena temelja sokolskom domu u čefi Bratiškovci

U nizu zavetovanih radova kroz sokolsku Petrovu Petogodišnjicu, sokolska četa u Bratiškovcima, župa Šibenik-Zadar, podigla je voćnjak „Kralja Petra II“, koji broji 1000 kom. trešanja i jabuka; održala je tečaj za nepismene; podigla spomen-česmu „Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja“ i položila kamen temeljac svom sokolskom domu.

Osvećenje spomen-česme „Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja“ i polaganje kamena temeljca sokolskom domu, izvršeno je na najsvetčaniji način 23 oktobra o. g. i tim najdostojnije proslavljena dvadesetogodišnjica našeg Oslobođenja i Ujedinjenja u veliku i moćnu Kraljevinu Jugoslaviju.

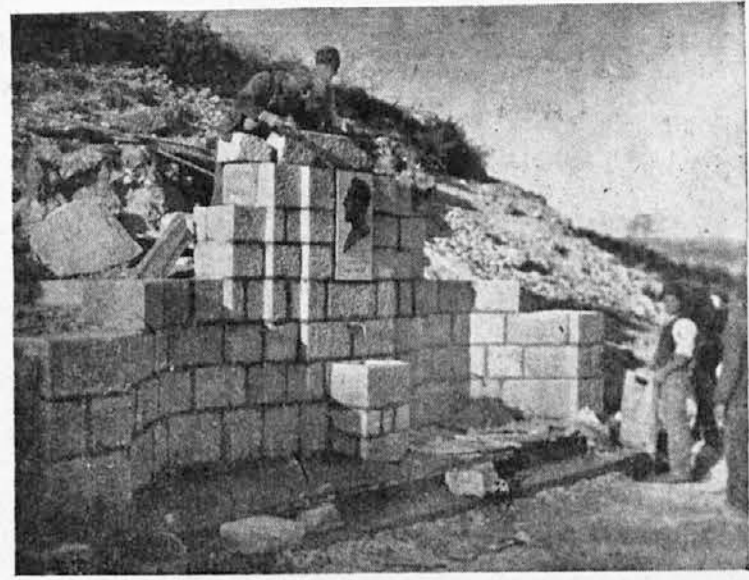
Pomen Kralju Aleksandru I Ujedinitelju i svim žrtvama palim za slobodu i veličinu Otadžbine, osvećenje spomen-česme i kamena temeljca sokolskom domu, izvršio je Episkop dalmatinski g. Dr. Irinej Đorđević, uz asistenciju ve-

likog broja sveštenika. Spomen-česmi su kumovali: Dr. Nikola Subotić, ministar, Dr. Konstantin Dobrota, advokat iz Skradina i Mato Bedrica, trgovac. Ovoj velebnoj sokolskoj svečanosti prisustvovao je u ime bratskog Saveza i sokolske župe: brat Pave Kovačev, starešina župe, načelnik skradinske opštine brat Nikola Dragišić, član i veliki prijatelj sokolstva, mnogobrojni članovi matičnog društva, susednih četa, sokolska glazba iz Šibenika, predstavnici raznih vlasti i mnogobrojni rodoljubivi seljaci i građani. Lepe sokolske i nacionalne govore izrekoše braća: Pave Kovačev, starešina župe, episkop Dr. Irinej Đorđević, Dr. Konstantin Dobrota, Uroš Dobrota, Mihajlo Nalović i Veselin Dobrota. Ova retka i najveća svečanost u istoriji ovoga kraja ostavi najdublji utisak na sve seoske sokole.

Ovim svojim nesebičnim i istinskim radom u S. P. P. za dobro naroda

i na ponos dičnog Sokola, našeg ljubljenog Kralja Petra II Karađorđevića i sokolstva, radišni i rodoljubivi seoski

leksandra: „Čuvajte mi Jugoslaviju!“ Srdačno i bratski zahvaljuje Sokolska župa braći ing. Stupariću i Čeniću na

Sokolska četa Bratiškovci — društvo Kistanje — župa Šibenik-Zadar. Spomen česma Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja osvećena 23 oktobra 1938.

sokoli Bratiškovaca u Zupi Šibenik-Zadra, vidno dokazaše, da se odazivaju besmrtnim riječima Najvećeg Kralja A-

njihovom istinskom i požrtvovanom zauzimanju, da se ova krasna spomen-česma podigne.

„Narodni listi“ o novoj organizaciji Čehoslovačkog sokolstva: Večernje izdavanje „Narodnih listi“ od 29 oktobra donosi jedan interesantan predlog za reorganizaciju Čehoslovačkog sokolstva. Pisac članka pledira, da se u Čehoslovačkoj sokolstvo, i slične organizacije, kako Orlovi i radničke jedinice, sastave i prema uzoru našem, postane jedinstvena državna organizacija „Nije potrebno, kaže se u članku, da svake bivale političke partije imaju svoju gimnastičku jedinicu... Tirš i Finger, čiji je program išao najviše za odgojem mladih generacija, bio je na osnovu državnog Sokola. Spajanjem i praktično bi se mnogo dobilo. Mora se priznati da je suvišno da u svakoj opštini imamo zasebne domove za Orlove D.T.J. i Sokole... Od postignute uštede na domove, moglo bi se upotrebiti na širenje fizičkog jačanja u svim vrstama naroda... Kad bi se vladini organi odlučili za jugoslovenski sistem, kako bi telovežba postala sredstvo za jačanje državne ideje, bili bi mu zahvalni... Interes državnih naređuje, zaključuje pisac, da sokoli postanu središtem svih telovežbačkih korporacija bez izuzetka i bez odlaganja u vremenu...“

OPROSTAJNO VEČE U POČAST STAREŠINE BR. ANDRO HULJICA U JELSI

Pred kratko vreme pozvan na novu dužnost rastao se je od svoje braće i sestara zaslužni prosvjetni i nacionalni radnik dugogodišnji starešina Sokolskog društva u Jelsi brat Andro R. Huljić.

Prilikom njegovog odlaska sakupila su braća i sestre po njegovoj želji mesto oproštajne večere svotu od 145.— Dinara u korist fonda Sokolskog društva.

Svečani Sokolski ples zagrebačkog Sokolstva održat će se i ove godine na dan i u proslavu 1 decembra kao državnog i sokolskog praznika. Njegovo Veličanstvo Kralj blagoizvoleo je i ove godine preuzeti pokroviteljstvo ovog plesa, koji će u svečanim prostorijama hotela Esplanade sjediniti zagrebačko Sokolstvo sa najodličnijim predstavnicima zagrebačkog građanstva.

takoder veliki neprijatelji nežnom još evetu, jugoslovenskoj misli. Ona je bila svetlo prejako za oči navikle na polutanu u našim zatvorima. A našlo se i ropskih duša, koje se prodavahu tuđincu, pa su za njegovu korist napadale i blatile sve apostole jugoslovenske misli. Ipak je ta misao koncem 19 veka osvojila našu omladinu, a zatim počela da prodire i među obrazovane staleže. Naročito, u sudbonosno doba, 1914—1918 g. jugoslovensku su misao počeli da primaju dosta naglo i širi slojevi naroda. Osobito su i najčišći hrvatski gradovi, ispred svih, Zagreb, postali žarišta jugoslovenske misli u svakom pravcu, pa i pružajući utočišta po vlastodršcima proganjanoj srpskoj braći. Tako smo dočekali velike dane rođenja slobodne, zajedničke jugoslovenske države. Dočekali smo je pre, nego je jugoslovenska misao mogla da prođe dosta duboko u duše svojih pristalica, da ih preporodi, da ih učini sposobnima za novi život.

Činjenica je, da su svi narodni predstavnici Hrvata i Slovenaca u Austro-ugarskoj, na temelju jugoslovenske misli, misli o jedinstvu i istovetnosti narodnoj Slovenaca, Hrvata i Srba, tražili oslobođenje od austro-ugarskog jarma i ujedinjenje sa Srbijom i Crnom Gorom u jednu državu.

Činjenica je, da su velike pobjedničke države, saveznice Srbije, dopustile osnivanje nove države jugoslovenske samo na osnovu saglasnih izjava svih narodnih predstavnika srpskih, hrvatskih, i slovenskih i na osnovu naučnih dokaza, da su Srbi, Hrvati i Slovenci jedan narod.

A zatim su jugoslovensku misao

stranke snizili na par paragrafa partijskih programa, pa je krojili i obrezivali sad ovako sad onako prema svojim potrebama. Iz nje su izvodili sasvim proizvoljne zaključke o državnom uređenju, a došle su na videlo i razne patvorine, pa razni surugati, slično kao što na pr. kukuruzna kava, što se za vreme rata pila mesto prave kave. Vodila se briga o širenju jugoslovenskog imena, a ne duha i svesti.

Pred tim pojavama moramo mi Sokoli da kažemo: nije dosta samo natpis ili etiketa na boči, nego treba i sadržina koja odgovara natpisu. Jugoslovenska misao i svest se ne širi i ne jača naređenjima, nego vaspitanjem, ubedivanjem, dokazivanjem, a naročito i pre svega jugoslovenskim delima.

Jugoslovenska misao dala je stotinama tisuća sinova našeg naroda snagu, da podnesu i najveće žrtve za naše narodno oslobođenje i ujedinjenje. Ona je ispred svih drugih nadahnula velikog vođu, tadanjeg regenta Kraljevine Srbije, a zatim Viteškoga Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, da sav svoj ogromni ugled vladara - junaka upotrebi i za oslobođenje podjarmljenih Hrvata i Slovenaca, a ne samo Srba, ona Mu je dala snage, da ne klone duhom ni u najtežim danima, nego da svoju čvrstu i nepokolebivu veru ulije i u srca svojih junaka, da ih pretvori u divove, koji su stvarali junačka dela, kakva se spominju samo u pričama, a sve za oslobođenje i Hrvata i Slovenaca i Srba, za njihovu lepšu zajedničku budućnost. Jugoslovenska Ga je misao ispunjavala svega i u svem teškom i odgovornosti punom vladarskom radu. On je bio njezin najveći apostol i mučenik, koji je

svoju veru u jugoslovensku misao posvedočio i svojom krvlju. Ta je misao sadržavala u sebi veru i spoznanju, da nam samo naša zajednička, slobodna država može omogućiti izgradnju zaista pravog našeg narodnog života. Potlačeno bespravno roblje čeznulo je za slobodom, za pravdom, za jednakosti i ravnopravnošću, po tuđincima zavedeni težili su za bratskom ljubavlju. Stoga je jugoslovenska misao bila ujedno i demokratska misao. Ona je nama Sokolima i danas takva. Ona nam dakle znači slobodu, istinsku i stvarnu ravnopravnost i bratstvo na delu, tj. jednaku brigu za sve krajeve naše države, za sve delove naroda. Ona se za to ne da spojiti ni sa kakvim prividnostima i obmanama.

Sada, kad su porušene pregrade i smetnje našem razvitku, podignute od tuđinaca, prirodni razvoj vodi u pravcu duhovnog ujedinjenja i stvaranja jedne jedinstvene jugoslovenske narodne svesti. Ne dopuštamo, da tom prirodnom toku narodnog života tesnogrudnost i sitničavost, pa zloba i kratka pamet prave nove smetnje, podižu nove pregrade. Naša jugoslovenska misao, misao o narodnom jedinstvu, traži i državno uređenje takvo, te će se u našoj jugoslovenskoj državi osetiti kao svoji u svome svi delovi našeg naroda i svi krajevi, koje će dovesti do toga, da postanemo svi „enega srca, ene misli“, uređenje, koje će onemogućiti, da se ma koji deo naroda ili ma koji kraj oseti zapostavljenim ili podvlaštenim.

Tvrdo smo ubedeni, ako u našem državnom životu postanu istinske misli vodilje naši sokolski ideali: Pravda, Istina i Dobrota odnosno Lepota, da

će onda biti lako rešavanje i najtežih pitanja u našem današnjem životu.

Tvrdo verujemo, da će državno uređenje po istinskim demokratskim — dakle sokolskim — načelima provedeno zadovoljiti i Hrvate i Srbe i Slovence — u koliko im nije tuđinski uticaj pomračio zdrav vid i zatrovao srca, pa težeći za rušenjem naše državne zajednice spremaju novo ropstvo svome rodu. Svi svesni Slovenci, Hrvati i Srbi moraju osetiti da je naša nova jugoslovenska država ujedno i hrvatska i srpska i slovenska, što više, da im za potpuno, svestrano i slobodno razvijanje svih životnih snaga pruža još bolje uslove nego najbolje uređena samo hrvatska ili samo srpska ili samo slovenska država. Kad naime državu uređuju istinska bratska ljubav i zdrava pamet, mora državno uređenje da ispadne drukčije nego li kad se tog posla late tesnogrudnost, sitničavost i kratkovidnost, makar im pomaže i časoviti zanos i oduševljenje.

Jugoslovensku misao, misao narodnog jedinstva dao je nama Sokolima duh našeg naroda na usta najvećih narodnih vođa i proroka kao glavnu i najveću misao vodilju, kao najsigurnije i najpouzdanije svetlo, koje rasvetljuje životni put našeg naroda. Mi ćemo je zato bez obzira na bilo koga, čistu i svetlu i dalje čuvati i širiti, braniti je, boriti se za nju sokolskim oružjem i živeti za nju u tvrdoj veri, da samo tako služimo zaista dobro našem narodu i našoj jugoslovenskoj domovini — državi.

Vladimir Deduš

Prednjački tečajevi u župi Skoplje

Načelnništvo Sokolske župe Skoplje održalo je posle ovogodišnjeg letnjeg odmora dva prednjačka tečaja: od 1—15

septembra za članice pod voćstvom župске načelnice sestre Jovanke Pajić, i od 1—15 oktobra za članove pod voćstvom župskog načelnika brata inž. Vo-

Prednjački tečaj za članove u župi Skoplje (1—15. X. o. g.).

islava Pajića. Oba tečaja su odlično posećeni, imali valjane sokolske predavače i postigli su potpun uspeh. Na njima su kako prosvetni tako i tehnički sokolski predmeti bili dostojno zastupljeni.

septembra za članice pod voćstvom župске načelnice sestre Jovanke Pajić, i od 1—15 oktobra za članove pod voćstvom župskog načelnika brata inž. Vo-

Osvećenje temelja Sokolskog doma Kralja Petra II Sokolske čete Srp. Grapska — Bušetić podignutog u Sok. Petrovoj Petoljetci

Ova četa imala je u nedelju 30 oktobra 1938 retko slavlje: osvećenje temelja svog sok. doma. I ako je dan bio maglovit i kišovit, već izjutra počeli su da pristižu prijatelji naši iz bliže i dalje okoline. Osvećenje je počelo u 11 i po sati u prisustvu: starešine Sok. župe Tuzla br. Nikifora Todića, izaslanika mat. društva Doboja, članova okolnih sok. četa, odličnih gostiju građana iz Doboja i Modriče. Osvećenje su izvršili: sveštenici Dušan Antić, Todor Tripunović i đakon Žarko Banjanin. Po obredu pročitao je povelju br. Banjanin, koju je po tom uzidao starešina Jovan Cvijanović sa pret. građ. odbora Savom Gavrićem, nakon čega je uzeo reč svešt. Dušan Antić, koji je u svom lepom govoru istakao važnost S.P.P., izneo rad ove čete, zahvalivši se svima trudbenicima i građanima dobojskim, koji su obilnim prilozima pomogli izvođenje ovog dela. Iza br. Antića govorio je starešina župe br. Todić, čiji je govor ostavio snažan utisak, koji je u više mahova predican oduševljenim poklicima Kralju i Otadžbini. Posle osvećenja serviran je u pokrivenom (još nedovršenom) domu ručak za preko trista zvanica za vreme kojeg je palo nekoliko zdravica i govora. Za sve vreme svečanosti svirala je Sokolska muzika iz Doboja. Posle ručka razvilo se nar. veselje, koje je potrajalo do noći u najboljem raspoloženju.

Dom je izgrađen, pokriven, izmalteran s polja i iznutra. Zahvata 300 četv. met. i predstavlja divnu građevinu. Ima: vežbaonicu sa sok. pozornicom 10×20 m., dve garderobe, kupatilo s tuševima, ambulantu, čitaonicu, zadržne prostorije, a u sastavu doma je i letnje vežbalište, koje je poklonio starešina br. Cvijanović.

Vredno je istaći i zabeležiti podatke o gradnji ovog doma. Zavet S.P.P. donela je četa 3. III. pr. god. i već iste pregleda na rad, pa je u vlastitoj režiji izradeno oko 100.000 cigle, pribavljena drv. građa, novč. sredstva, a sa zidanjem počelo se 5 jula o. g. i radilo se besprekidno do 15. X. sa vrednom saradnjom sokola i ostalih seljana. Veće priloge su dali: iz Srp. Grapske Bušetića: Jelena i Boško Banjanin 3.500.—, Dušan Antić 1.000.—, Kred. zadruga 5.000.—, Podml. Crv. krsta 2.000.—, Stevo Gajić 500.—, Todor Tripunović 500.—, Savo Gavrić 500.—, Petar Gojković 500.—, Arif Kamarić 500.—, Murat Hurtić 500.—, Dim. Lazić 500.—, Spasoje Josipović 300.—, Boško Urošević 500.—, iz Doboja: Jovan Brujić 4.000.—, Dojčin Petrović 1.500.—, Nikola Stojaković 1.000.—, Spasoje Šukljević 1.000.—, Jovo Žakula 600.—, Mitar Pajević 500.—, Stevo Mitrović 300.—, Dr. Izudin Džananović 500.—, iz Beograda: Savez Sokola K. J. 5.000.—, Milenko Đ. Filipović 1.000.—, Narodna banka 1.000.—, IV tečaj Min. fiz. vasp. nar. (učitelji!) 500.—, Politika 100.—, Stevan Žakula 100.—, Đura Brzaković 100.—, Filip 100.—, Jovan Cvijanović 100.—, Aeroput 100.—, Boško Šuković vazd. kap. 100.—, general Jov. Naumović 100.—, iz Banjaluke: Pero S. Kondić 500.—, Jovo Perenčević 100.—, Kr. banska uprava 4.000.—, i mnogi drugi. Svima i ovom prilikom srdačna i bratska hvala na razumevanju i pomoći.

Ovim svojim radom ovd. Sokoli su dokazali, da se složnim radom i dobrim vodstvom čuda mogu učiniti za dobrobit našeg sela. Primer dostojan divljenja — kako treba služiti Kralju i Otadžbini.

B. B.

SOKOLSKA VESTI

PROSLAVA 20 GODIŠNJICE OCEPLJENJA OD HABSBUŠKE MONARHIJE

Zagrebačko Sokolstvo proslavilo je u spomenu na dane 28 i 29 oktobra 1918. kojih je proglašeno ocepđenje od habsbuške monarhije u Pragu i u Zagrebu, vrlo uspešom priredbom u Sokolskom domu. Priredba je održana u subotu 29 okt. uz veliko učešće pripadnika svih zagrebačkih sokolskih, nacionalnih i kulturnih društava, a prisustvovali su također predstavnici civilnih i vojnih vlasti: brat Petar Benzon, načelnik upravnog odeljenja Savske banovine u zastupanju v. d. Bana Savske ba-

novine, brat Stjepko Debeljak u zastupanju predsednika općine grada Zagreba, komandant IV. arm. Oblasti armiski djeneral Pantelija Z. Jurišić sa gospodjom, te ing. Hladik, vice-konzul u ime generalnog konzula Čehoslovačke Republike u Zagrebu. Program je izveden na opšte zadovoljstvo, te su sve tačke saslušane sa najvećom pozornošću a braća i sestre su oduševljenim poklicima i dugotrajnim pljeskanjem dali oduška svojim osećajima nakon svake pojedine tačke. Najdublje delovala je na prisutne sestra Marija Crnobori, koja je sa recitacijom Nazorovih Pesama istarskog prognanika slušateljke ganula do suza. Muzika bratskog Sokolskog društva Zagreb I pod vodstvom điri-

genta brata prof. Gortana izvela je sve muzikalne tačke uz veliko odobravanje prisutne bublice.

Jubilej brata Dragutina Sulce proslavilo je zagrebačko Sokolstvo u subotu 5 novembra o. g. svečanom Sokolskom akademijom sa poselom u Sokolskom domu. Čisti prihod ove priredbe name-

njen je daljem lečenju bolesnoga jubilarca dragoga brata Sulce.

Sokolsko društvo Subotica I „Stadion“, priređuje svečanu akademiju u slavu dvadesetgodišnjice oslobođenja grada Subotice, dana 12 novembra o. g. u sokolani na stadionu Kralja Petra II sa odabranim programom.

Skopski mitropolit o Sokolskoj Petrovoj petoljetci

Arhijerejski zamenik pravoslavnog mitropolita Eparhije Skopske uputio je svima arhijerejskim namesnicima eparhije sledeći akt o sokolima i Sokolskoj Petrovoj petoletnici:

„Iz izveštaja prosvetnog odbora sokolske župe u Skoplju vidi se da je sokolstvo u svome radu i postavljenom zadatku u toku Petrove petoletke imalo vidnog uspeha u pošumljavanju goleti, sadenju voćaka, žive ograde, izgrađivanju groblja i pošumljavanju istih, podizanju česama i bunara, u gajenju pčelarstva, živinarstva i stočarstva; u osnivanju socijalnih fondova; u izvođenju hodočašća; u osnivanju gušlarskih otseka; tečajeva za nepismene itd. Sve ovo izvodilo se u pojedinim mestima, a preko sokolskih četa, kako u varošima tako i po selima.

Ovaj rad sokola zaslužuje svaku pažnju i priznanje, jer služi pobolj-

šanju prilika i prosvetivanju našeg naroda, koji je naročito u našim krajevima na Jugu — u mnogome zaostao, ometan teškim prilikama pod kojima je do pre oslobođenja živeo.

Njegovo Visokopreosveštenstvo Mitropolit Gospodin Josif izvoleo je pohvaliti ovaj rad sokola i narediti, da se ovo istakne parohijskom sveštenstvu s napomenom da ovakav rad sokola sa svoje strane svesrdno pomaže, uzimajući vidnog učešća u radu ili u pomaganju same akcije sokola u ovom pogledu.

Ovaj akt neka Arhijerejski namesnici saopšte svemu sveštenstvu, radi znanja i upravljanja“.

Naše sokolstvo sa najvećim zadovoljstvom i zahvalnošću prima i ističe ovaj neobično lep akt pravoslavnog Mitropolita Eparhije Skopske, Njegovog Visokopreosveštenstva Gospodina Josifa.

Prednjački tečaj za članice u župi Skoplje (1—15. IX. o. g.).

Zborovanje voćstva Sok. župe Varaždina

U nedelju, 30 oktobra, održano je u Varaždinu župsko zborovanje starešina, načelnika, prosvetara i radnika na izvođenju Sokolske Petrove petoletnice. Ovom zborovanju prisustvovalo je 30 učesnika iz 11 sokolskih jedinica (iz gradova Varaždina i Čakovca i 9 seoskih sokolskih jedinica).

Zbor je otvorio starešina župe, brat Mladen Belčić. U svome pozdravnom govoru brat Belčić istakao je opšte sadašnje prilike kao i sokolsku akciju u vezi sa Sokolskom Petrovom petoletnicom, narodno-odbranbenom i sabirnom akcijom za prikupljanje priloga braći Čehoslovacima iz Sudetskih i drugih okupiranih krajeva.

Posle toga o Sokolskoj Petrovoj petoletnici podneo je svoj referat brat Deduš. Ističući pred svima delegatima značaj Sokolske Petrove petoletnice brat Deduš ujedno je ukazao na potrebu da se ova akcija u župi još više razvije. U ovom smislu izneo je podatke na osnovu novih izveštaja sa terena.

Iz ovih podataka naročito treba istaći rad sokolske čete u selu međumurskom Sivici na osnivanju zadruge za osiguranje stoke. U smislu rada na Sokolskoj Petrovoj petoletnici u selu Nedomištu osnovan je naraštajski i lakoatletski oteak. Sokolska četa u Budišini radi na podizanju svog sokolskog doma.

Pored svega toga brat Deduš izjavio je da nije zadovoljan sa dosadašnjim radom, jer su potrebe mnogo veće od dosada izvedene akcije. Da bi rad na Sokolskoj Petrovoj petoletnici pokazao što bolje rezultate, brat Deduš dao je potrebna uputstva o ustanovljenju pojedinih referenata i o načinima kontrole o izvođenju radova na Sokolskoj Petrovoj petoletnici.

Posle toga podnesen je referat načelnništva o sokolskom fizičkom vaspitanju, a naročito o granama telesnog vaspitanja, kojima se obezbeđuje priprema za vojsku. Rešeno je da u ovom smislu načelnništvo izradi i ispošalje uputstva o tome šta se može učiniti u zimskim tečajevima gde nema vežbaonice.

Zatim se prešlo na pitanja o prosvetnom radu. Brat Deduš govorio je o idejnoj pripremi za 1 Decembar. Naglasio je da se treba upoznati sa prošlošću, a naročito istaći da je jugoslovenska misao baština davnih vremena. Upozorio je na sile koje deluju protiv principa demokratije i ideje Slovenstva. Ideja demokratije predstavlja ujedno ideju čovekove slobode. Treba negovati, čuvati i štiti ideje demokratije i Slovenstva.

Posle toga brat Deduš dao je potrebna uputstva o unapređenju sokolskih knjižnica, o čitanju sokolske štampe i o organizovanju t.zv. „knjižnica-selica“. Župa je spremila četiri ovakve pokretne knjižnice.

Najzad je učinjen apel na starešine, da nastoje da pojedini referenti održavaju međusobni dodir, da redovno šalju izveštaje. Ujedno je uputio na organizovanje socijalnih otseka.

Za gradske sokolske jedinice preporučeno je, da vode evidenciju o svojim članovima, zaposlenim u industrijskim preduzećima, da vode evidenciju o nezaposlenima i da zaštićuju slabije.

Na kraju je starešina brat Belčić održao predavanje o narodnim manjinama.

Savez je kao svoga delegata na zborovanju poslao brata dr. Milorada Dragića.